

Rödl & Partner

YATIRIM REHBERİ
ÖZBEKİSTAN

Genel, yasal ve vergi hukuku genel şartları

2021

İpuçları vermek

İpuçları vermek

„Tarihi yerler ve doğal kaynaklar açısından zengin bir ülke olan Özbekistan, yeni bir ekonomik kalkınma çağının başındadır. Ekonomik ve yargı sektörlerindeki liberalleşme reformları, ülkeyi dış ticarete ve yatırıma önemli ölçüde açıyor ve Özbekistan'ı asırlık geleneğin bir ticaret merkezi olarak rolünü yeniden canlandırarak köklerine geri getiriyor. Yeni yatırım ortamı ve vergi indirimli yeni serbest ticaret bölgelerinin kurulması, yeni bir ticaret fırsatı ülkesi olarak Özbekistan'daki yabancı yatırımları son derece cazip kılmaktadır“

Rödl & Partner

Rödl & Partner

YATIRIM REHBERİ
ÖZBEKİSTAN

2021

Genel, yasal ve vergi hukuku genel şartları

İpuçları vermek

İçindekiler

Giriş	6
Coğrafi konum ve iklim	6
Ülkenin siyasi yapısı	6
Ortak iletişim dilleri	7
Özbekistan'ın hukuk sistemi	8
Tahkim Mahkemeleri	8
Uluslararası Ticari Tahkim müessesesi	9
Uyumlaştırma	10
Özbekistan'da yatırım ortamı	11
Vize / göç mevzuatındaki değişiklikler	11
Yatırımların korunması ve teşviki	12
Doğrudan yabancı sermaye	15
Yatırım avantajları	16
Serbest ekonomik bölgeler	17
Şirketler hukuku - ticari tüzel kişiliklerin ana türleri	18
"Tüzel kişilik" kavramı	18
Önerilerimiz	19
Limited Şirketler ve Limited Ortaklıklar	19
Şirketin kuruluş belgeleri	20
Şirketlerin temsilcilikleri ve şubeleri	21
Banka hesaplarının açılması	22
Genel Gereksinimler	22
Şirket yöneticileri ve şirket yetkilileri rolünü üstlenen yabancı uyruklu kişiler	22

İş Hukuku	23
Asgari ücret	23
Çalışanlara ücretlerin ödenmesi	23
Çalışma saatleri	23
Ücretli izin	24
İş sözleşmesinin feshi	24
Resmi tatiller	26
Yabancı yatırımcının Özbekistan'a çekilmesi	27
Özbekistan'da lisanslama	29
Özbekistan'ın vergi mevzuatı	30
Tüzel ve gerçek kişilere uygulanan vergiler	30
Vergi tescili	31
Özel vergi rejimleri	31
Ciro Vergisi	32
Fatura	33
Gerçek kişilerin vergilendirilmesi	34
Çifte vergilendirmeyi önlemeye yönelik anlaşmalar	35
Profilimiz	36
Bizimle iletişime geçmek için	38

Özbekistan pazarı, Orta Asya'daki en cazip pazarlardan biri olmaya devam ediyor. Özbekistan, 33 milyon nüfusu ile bölgenin en kalabalık ülkesi. Ülkenin tarihi Büyük İpek Yolu üzerindeki elverişli konumu ve zengin doğal kaynakları, liberal ekonomisi ve gelişmiş yatırım ortamı sayesinde Özbekistan yatırımcıların özel ilgisini çekmeye devam ediyor.

Bu proje, Özbekistan'da iş yapmak ve yatırım yapmak isteyenler için temel koşullara aşina olmanızı sağlayacaktır. Bunun için gerekli tüm çerçeve koşulları bilginize sunulmuştur.

COĞRAFI KONUM VE İKLİM

Özbekistan'ın yüz ölçümü 447.400 kilometrekaredir. Büyüklük bakımından 56. sırada yer almaktadır. Güneybatıda Türkmenistan, kuzeyde Kazakistan ve Aral Denizi, güney ve doğuda Tacikistan ve Kırgızistan ile sınır komşusu olan bu ülke, Orta Asya'nın en büyük ülkelerinden biri olup aynı zamanda bölgedeki diğer dört ülkeyle sınırdadır. Ayrıca, güneyde Afganistanla kısa bir sınıra sahiptir.

Özbekistan, denize kıyısı olmayan ve hudutlarının yaklaşık %10'u yoğun olarak ekili nehir vadilerinden oluşan bir ülkedir. Özbekistan'daki en yüksek zirve, Surkhandarya'nın Gissar serisi olup 4643 metre yüksekliğindeki Hazret Sultan Zirvesidir.

Ülke, merkez şehirleri ile birlikte 12 bölgeye (viloyat), 1 özerk cumhuriyet (Karakalpakstan) ve 1 bağımsız şehire (Taşkent) ayrılmıştır.

Özbekistan'da son derece kurak bir karasal iklim hüküm sürer. Ülkenin hava nemi nispeten düşüktür. Yağışlar son derece azdır. Sıcaklık değerleri bakımından yaz aylarında 50° C'ye kadar çıkabilen güçlü mevsimsel dalgalanmalar sıklıkla gözlemlenir.

ÜLKENİN SİYASİ YAPISI

Özbekistan, çağdaş hukuk kuralları çerçevesinde demokratik bir devlettir. Özbekistan'ın yüksek yasama organı beş yıllık süre için seçilen iki meclisli Parlamento - Âli Meclistir. Yasama (alt) Meclisinde 150 temsilci görev yapmaktadır. Üstün Meclis- Senato Üyeleri - her bölgeden altışer üye olarak Özbekistan'ın her bölgesinden,

Karakalpakstan Cumhuriyeti'nden ve Taşkent şehrinden seçilir. Senato'nun on altı üyesi, Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından olağanüstü başarılarla sahip, bilim, edebiyat ve sanata katkıda bulunmuş en yetkin vatandaşlar arasından atanır.

Ülkeyi Cumhurbaşkanı yönetir. Hükümet (Bakanlar Kurulu), Âli Meclis'e (Parlamento) ve Başbakan, Başbakan Yardımcıları ve Bakanları yasama onayına tabi olarak atayan Cumhurbaşkanı'na tabidir.

ORTAK İLETİŞİM DİLLERİ

Özbekçe, Özbekistan'ın resmî dilidir. Bununla birlikte, Taşkent'te ve Özbekistan'ın büyük şehirlerinde epeyce insan (Özbeklerin kendileri de dahil olarak) hala Rusça'yı iletişim dili olarak kullanır. "Devlet Dili Hakkında" Kanunun 3-cü maddesi uyarınca, Özbekistan vatandaşları uluslararası iletişim dilini kendi takdirlerine göre seçme hakkına sahiptir. Kuruluşlar ve işletmeler, ticari yazışma dilleri olarak Özbekçe ve Rusça'yı kullanırlar.

İngilizce, Özbekistan'da yaygın olarak öğrenilmektedir. Ancak İngilizce konuşan nüfus, yani gençler, ağırlıklı olarak Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te yaşamaktadır. Özbekistan Cumhurbaşkanı'nın 10 Aralık 2012 tarihli ve PP-1875. sayılı "Yabancı dil öğrenme sistemini iyileştirmeye yönelik tedbirler hakkında" Kararnamesi uyarınca, yabancı dil öğretimi, özellikle İngilizce, ülkedeki tüm genel eğitim okullarında birinci sınıftan başlar.

Özbekistan'ın hukuk sistemi

Özbekistan'da, kıta hukuk sistemi mevcut olup, hiyerarşik bir yapı içinde hukuk ana kaynak hukuk olarak kabul edilir ve yasa koyucu hukukun tüm ana dallarını (ceza hukuku, medeni hukuk, istihdam hukuku, aile hukuku, idare hukuku vb.) yazılı olarak çıkarır.

Yasal gücü sağlamak için, Özbekistan'daki tüm yasal düzenlemeler, belirlenmiş prosedürlere uygun olarak kabul edilir ve ardından yayınlanır.

Düzenleyici yasaların hiyerarşisi aşağıdaki gibidir:

1. Özbekistan Anayasası;
2. Özbekistan Kanunları;
3. Âli Meclis (Özbekistan Parlamentosu) kararları;
4. Özbekistan Cumhurbaşkanı Kararnameleri;
5. Özbekistan Bakanlar Kurulu Kararları;
6. Özbekistan Adalet Bakanlığına kayıtlı bakanlıkların, devlet komitelerinin ve diğer devlet organlarının düzenlemeleri;
7. Yerel yönetimlerin kararları (il, şehir ve ilçe belediyeleri-khokimiyatlar)

Özbekistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığının, devlet kayıt makamı olarak, işlevi, tüm normatif düzenlemeleri, normatif nitelikteki işlemleri, Âli Meclisin kararlarını, Cumhurbaşkanı ve Özbekistan Bakanlar Kurulunun emirlerini kaydetmektir. Tüm yasal normatif düzenlemeler resmi olarak Özbekçe ve Rusça yayınlanır.

TAHKİM MAHKEMELERİ

1 Ocak 2007 tarihinde, 16 Ekim 2006'da kabul edilen ZRU-64. sayılı "Tahkim Mahkemeleri hakkında" Kanun yürürlüğe girmiştir. İşbu Kanun, Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki uyuşmazlıkların çözümü için yeni bir yöntem geliştirmiştir. Daha önce yargı sistemi Ekonomik, Sivil, İdare, Ceza ve Askeri Mahkemeleri içermekteydi, 1 Ocak 2007'den itibaren devlet mahkemeleri dışındaki Tahkim Mahkemelerini de içermeye başlamıştır.

Bu yasa, Tahkim Mahkemesi dava şartlarının tam olduğunu ve teyiz edilemeyeceğini belirler. Ancak, usul kurallarının veya hakem

seçimi ve atanmasına ilişkin kuralların ihlali durumunda, tahkim mahkemesinin kararına uygun yetkili mahkemede itiraz edilebilir. Kanun ayrıca tüm tahkim mahkemelerinin Özbekistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'na kayıtlı olması gerektiğini düzenlemektedir.

ULUSLARARASI TİCARİ TAHKİM MÜESSESİ

Uluslararası Ticari Tahkim, uyuşmazlık çözümünün alternatif yollarından biridir ve uluslararası uygulamada büyük önem taşımaktadır. 2019 yılından bu yana Özbekistan Cumhuriyeti Ticaret ve Sanayi Odası bünyesinde faaliyet göstermektedir. Merkez'in temel görevlerinden biri, yabancı yatırımcılar da dahil olmak üzere farklı devletlerde bulunan ticari kuruluşlar arasındaki uyuşmazlıkların uluslararası ticari tahkim yoluyla çözülmesidir. TIAC'da hakemler olarak, Özbekistan vatandaşları arasından uzmanlarla birlikte, diğer devletlerin vatandaşları olan hakemler de görev alabilmektedir.

Ayrıca, Şubat 2021'de Özbekistan Cumhurbaşkanı, Ağustos 2021'de yürürlüğe girecek olan Milletlerarası Ticari Tahkim Kanunu'nu imzalamıştır. Bu Kanun, ne zaman yapıldığına bakılmaksızın, tahkim anlaşmasına uygun olarak Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra başlatılan milletlerarası ticari tahkime uygulanacaktır. Buna göre taraflar tahkim anlaşmasını yaparken ad hoc tahkim ve kurumsal tahkim olmak üzere yapısal olarak farklı iki tahkim türüyle karşılaşmaktadırlar.

UYUMLULAŐTIRMA

Uyuşmazlıkların alternatif çözüm ynlemlerinden biri olan arabuluculuk kurumu Özbekistan'da geliŐme aŐamasındadır. 1 Ocak 2019 tarihinde 482-ZRU sayılı "Arabuluculuk Hakkında" Kanun yrrle girmiştir. Arabuluculuk anlaşması, taraflar arasındaki sözleŐmede yer alan bir madde Şeklinde yazılı olarak veya ayrı bir sözleşme Şeklinde yapılabilir.

Özbekistan'da yatırım ortamı

VİZE / GÖÇ MEVZUATINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

Aşağıdaki 76 ülkenin vatandaşı için Özbekistan'a giriş tarihinden itibaren 30 günlük süre için vizesiz rejim belirlenmiştir:

Avustralya	İspanya Krallığı	Slovenya Cumhuriyeti	Barbados
Avusturya cumhuriyeti	Hollanda Krallığı	Tacikistan Cumhuriyeti	Belize
Arjantin Cumhuriyeti	Norveç Krallığı	Hırvatistan Cumhuriyeti	Grenada
Bosna Hersek	İsveç Krallığı	Şili Cumhuriyeti	Dominik Cumhuriyeti
Vatikan	Letonya Cumhuriyeti	Romanya	Birleikm Meksika Devletleri
Lüksemburg Büyük Dükalığı	Litvanya Cumhuriyeti	Singapur	Guatemala Cumhuriyeti
Macaristan	Malezya	Slovak Cumhuriyeti	Honduras Cumhuriyeti
Avustralya	İspanya Krallığı	Slovenya Cumhuriyeti	Barbados
Brunei Sultanlığı	Moğolistan	Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı	Kosta Rika Cumhuriyeti
İsrail	Yeni Zelanda	Türkiye Cumhuriyeti	Küba Cumhuriyeti
Yunanistan Cumhuriyeti	Birleşik Arap Emirlikleri	Brezilya Federal Cumhuriyeti	Nikaragua Cumhuriyeti
İrlanda	Portekiz Cumhuriyeti	Federal Almanya Cumhuriyeti	Panama Cumhuriyeti

İzlanda	Bulgaristan Cumhuriyeti	Finlandiya Cumhuriyeti	Trinidad ve Tobago Cumhuriyeti
İtalya Cumhuriyeti	Endonezya Cumhuriyeti	Fransa Cumhuriyeti	El Salvador Cumhuriyeti
Kanada	Kıbrıs Cumhuriyeti	Karadağ	Saint Vincent ve Grenadinler
Andorra Prensiği	Kore Cumhuriyeti	Çek Cumhuriyeti	Saint Lucia
Lihtenştayn Prensiği	Malta Cumhuriyeti	İsviçre Konfederasyonu	Bahama Milletler Topluluğu
Monako Prensiği	Polonya Cumhuriyeti	Estonya Cumhuriyeti	Dominika
Belçika Krallığı	San Marino Cumhuriyeti	Japonya	Saint Kitts ve Nevis Federasyonu
Danimarka Krallığı	Sırbistan Cumhuriyeti	Antigua ve Barbuda	Jamaika

İkili uluslararası anlaşmalara ve pariteye dayalı olarak, aşağıdaki 8 ülkenin vatandaşları için süre sınırı olmayan ikili vizesiz bir rejim oluşturulmuştur.²:

Azerbaycan Cumhuriyeti	Ermenistan Cumhuriyeti	Kazakistan Cumhuriyeti	Rusya Federasyonu
Gürcistan	Belarus Cumhuriyeti	Moldova Cumhuriyeti	Ukrayna

YATIRIMLARIN KORUNMASI VE TEŞVİKİ

Özbekistan'da "Yatırım ve Yatırım Faaliyetleri" hakkında Kanun kabul edilmiş olup, 27 Ocak 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yatırım ve yatırım faaliyetleri alanında yapılan önemli yenilikler arasında aşağıda adı geçen devlet desteği biçimlerinin konsolidasyonu yer almaktadır:

- özel avantajlar;
- herhangi bir yatırım projesinin ortak finansmanı için merkezi yatırımların tahsisi;
- finans, danışmanlık ve bilgi desteğinin sağlanması.

Özel avantajların bazıları aşağıdaki gibi olup, bunlarla sınırlı kalmaz:

- mülkiyet haklarının ve diğer medeni haklarının avantajlı fiyatlarda veya sıfır itfa değerinde devri;
- vergi ve ödemelerde avantajların sağlanması;
- herhangi bir yatırım projesinin gerçekleştirilmesi için yatırımcı tarafından alınan kredilerin faiz oranlarının sübvansede edilmesi.

Özel avantaj ve imtiyazların miktarı, yatırımın hacmine, lokasyona, yatırım projesinin gerçekleştiği sektöre, projenin beklenen sosyal ve ekonomik etkisine ve yeni işlerin açılması gibi etkenlere bağlıdır. Bu etkenler hakkında aşağıdaki paragraflarda daha detaylı bilgiler verilmiştir.

Aynı zamanda, yatırımcının herhangi bir piyasada dominant konum almasına yol açabilecek istisnai avantajların sağlanması da doğrudan yasaklanmıştır. Bu nedenle, herhangi bir pazara girmeden önce dominantlık kriterlerinin gözden geçirilmesi önem taşımaktadır.

Kanunda; yatırımcılar için ana garantiler öngörölmüştür. Bunlar, yatırımcının yapmakta olduğu yatırım faaliyetlerinin sona ermesi durumunda yatırımlara ilişkin kamulaştırma ve el koymaya karşı garantiler, gelirlerin yabancı para biriminde yatırımcının ülkesine geri iadesine ilişkin garantiler ve kârların serbestçe kullanılması gibi garantiler de dahil olmak üzere yatırımcılar için temel garantilerdir..

Ayrıca, yatırımların gelecekteki mevzuat değişikliklerine karşı korunması için de bir garanti söz konusudur. Buna göre , Özbekistan Cumhuriyeti'nin ilerideki mevzuat değişikliklerinin yatırım koşullarını kötüleştirilmesi halinde, yabancı yatırımcılara ilişkin on sene boyunca yatırımların yapıldığı zamanda yürürlükte olan mevzuat uygulanacaktır. Yabancı yatırımcı isteğe bağlı olarak kendi yatırım koşullarını iyileştiren kanunları uygulama hakkına sahiptir.

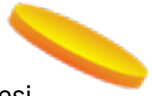
Yine bir önemli yenilik, uyuşmazlık çözüm mekanizmasıdır. Daha önceki mevzuat, Özbekistan Cumhuriyeti devlet mahkemesi veya tahkim mahkemesi³ arasında seçim yapma imkanını sağlamaktayken, şimdi uyuşmazlık çözümü için aşağıdaki zorunlu önlemler ve aşamalar oluşturulmuştur.

- uyuşmazlıkları çözmek için barış görüşmeleri;
- uyuşmazlığın barışçıl müzakereler yoluyla çözülememesi durumunda arabuluculuk prosedürünü yürütmek;
- önceki iki uyuşmazlık çözüm yönteminin başarısız olması durumunda, uyuşmazlığın Özbekistan ekonomik mahkemesine sunulması⁴.

Yukarıdaki yöntemlerin çözüm sağlamadığı durumda, taraflar uyuşmazlığı geçerli bir tahkim şartına uygun olarak uluslararası bir tahkim mahkemesine götürebilirler.

Ülkede, Özbekistan'da mal üretip ihraç eden veya ithal edilmesi gereken malları üreten yabancı yatırımcılar özellikle teşvik edilmektedir. Yalnızca aşağıdaki gereklilik ve talepleri yerine getiren şirketler yabancı sermayeli işletme olarak tanınabilmekte ve Özbekistan Cumhuriyeti mevzuatının sağladığı avantajlardan yararlanabilmektedir:

- Özbek işletmesinin katılımcılardan biri yabancı tüzel kişi olmalı;
- işletmenin kuruluş sermayesinin değeri en az 400 milyon som olmalıdır;
- yabancı sermayelerin payı, kuruluş sermayesinin toplam değerinin en az %15'ini oluşturmalıdır.

Hükümet, sermayelerin Özbekistan'ın tüm bölgelerine dağılımını dengelemeye çalışmaktadır. Her bölgeye, sermayeleri çekmekle ve yatırım projelerini gerçekleştirmekle sorumlu yetkililer atanmıştır. Hükümet tarafından bu sürecin Cumhurbaşkanlığının sıkı kontrolü altında olacağı açıklanmıştır. Parlamento, kendi adına, sorumlu yetkililerin üç aylık raporlarını almakta ve bu yönde kaydedilen ilerlemeyi değerlendirmektedir.

Yatırımcılar için daha da uygun koşullar yaratmak adına hükümet, en az 3 milyon ABD doları yatırım yapan yabancılara 10 yıl süreyle oturma izni verilmesi için bir prosedür de öngörmüştür. Ayrıca, Dışişleri Bakanlığı ülkeyi ziyaret etme, çalışma veya yatırım yapma amacıyla gelen ve Özbekistan'la aile bağları olan kişiler için "yurttaş" vize ve pasaport sistemini oluşturmayı planlamaktadır.

DOĞRUDAN YABANCI SERMAYE

1 Temmuz 2005'ten bu yana, ekonominin tekstil sektörü, süt ve et sektörü vb. sektörlerle doğrudan yabancı sermaye çeken yerel işletmeler aşağıdaki ödeme ve vergilerden muaftır:

- gelir vergisi;
- emlak vergisi vb.

Yukarıdaki avantajlardan yararlanmak aşağıda belirtilen koşulların yerine getirilmesi ile mümkündür:

- işletmenin ülkenin Taşkent ve Taşkent ili hariç, herhangi başka bir ilinde bulunması;
- yatırımlar, Hükümet garantisi olmaksızın gerçekleştirilmelidir;
- yabancı katılımcıların payı şirket ana sermayesinin değerinin en az % 33'ünü, anonim şirketler için de en az % 15'ini oluşturmalıdır;
- yatırımlar, serbestçe dönüştürülebilir döviz kuru oranında veya modern teknolojik ekipman şeklinde yapılmalıdır;
- işletmeyi daha da geliştirmek amacıyla, sağlanan avantajlardan elde edilen gelirin % 50'si adı geçen avantajlar süresince yeniden yatırım şeklinde kullanılmalıdır ;
- yatırımlar; 10 Nisan 2012 tarihli ve UP-4434 sayılı Cumhurbaşkanı Kararnamesi'nde tanımlanan ekonomi sektörlerine yapılmalıdır.

³Özbekistan Cumhuriyeti'nin "Yabancı yatırımcıların haklarını garantileme ve koruma" hakkındaki 30.04.1998 tarihli 611-I nolu Kanunu'nun, 10-cü maddesi

⁴Özbekistan Cumhuriyeti'nin "Yatırım ve Yatırım Faaliyetleri" hakkındaki 25 Şubat 2019 tarihli ZRU-598 nolu Kanunu'nun 63-cü maddesi.

Belirtilen avantajlar; doğrudan yabancı sermaye'nin aşağıdaki değerlerde olması durumunda sağlanmaktadır:

- 300 bin ABD dolarından 3 milyon ABD dolarına kadar - 3 yıllık süre;
- 3 milyon ABD dolarından 10 milyon ABD dolarına kadar - 5 yıllık süre;
- 10 milyon ABD dolarının üzerinde - 7 yıllık süre.

YATIRIM AVANTAJLARI

Ayrıca, Özbekistan mevzuatında stratejik öneme sahip ürünlerin üreticileri, ithalatçıları ve ihracatçıları için belirli vergi avantajları sağlamaktadır.

Petrol ve gaz arama projelerini gerçekleştiren yabancı şirketlere özel teşvikler sağlanmakta olup, bu teşviklere ortak girişim yoluyla veya imtiyaz sözleşmesine istinaden belirli bölgelerde petrol ve gaz arama ve üretim hakkı gibi münhasır haklar dahildir. Bu tür şirketler, onların yabancı müteahhitleri ve taşeronları, arama işleri süresince her türlü vergi ve bütçe dışı fonlara ödemelerden muafıdır. Muafiyetler, arama işleri ve ilgili projeleri gerçekleştirmek için gereken ekipman, malzeme ve hizmetlerin ithalatına ilişkin gümrük ödemelerine de uygulanmalıdır. Ayrıca, yabancı şirketler ile ortak girişim yoluyla kurulan petrol ve gaz arama işletmeleri, üretimin başladığı tarihten itibaren 7 yıllık bir gelir vergisi ertelenmesine tabidir.

Ayrıca, enerji tasarruflu teknolojiler ve yenilenebilir enerji kaynakları alanında da belirli yatırım teşvikleri sağlanmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etmek amacıyla, Özbekistan Cumhuriyeti "Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Kullanımı Hakkındaki Kanun"a istinaden, yenilenebilir enerji üreticileri, yenilenebilir enerji kaynaklarının kurulumları için alınan emlak vergisinden muaf tutulur; ayrıca bu tür tesislerin (0.1 MW ve üzeri nominal kapasiteye sahip) ve güneş enerjisi santrallerinin konumlandırıldığı arazi arazi vergisinden de muaf tutulmakta olup, bu teşvikler tesislerin devreye alınma tarihinden itibaren 10 yıllık bir süre için geçerlidir⁵.

Serbest ekonomik bölgeler

Ülke ekonomisini geliştirmek ve yabancı girişimcileri çekmek amacıyla Özbekistan'ın farklı noktalarında 22 serbest ekonomik bölge oluşturulmuştur:

Sanayi sektörü için serbest ekonomik bölgeler (SEB):	İlaç endüstrisi için serbest ekonomik bölgeler (SEB):
Navoi Serbest Ekonomik Bölgesi;	Nukus-Pharm Serbest Ekonomik Bölgesi;
Angren Serbest Ekonomik Bölgesi;	Zomin-Pharm Serbest Ekonomik Bölgesi;
Jizzakh Serbest Ekonomik Bölgesi;	Boysun-Pharm Serbest Ekonomik Bölgesi;
Urgut Serbest Ekonomik Bölgesi;	Sirdarya-Pharm Serbest Ekonomik Bölgesi;
Gijduvan Serbest Ekonomik Bölgesi;	Kosonsai-Pharm Serbest Ekonomik Bölgesi;
Kokant Serbest Ekonomik Bölgesi;	Bostonlik-Pharm Serbest Ekonomik Bölgesi;
Khazarasp Serbest Ekonomik Bölgesi;	Parkent-Pharm Serbest Ekonomik Bölgesi;
Termez Serbest Ekonomik Bölgesi;	Andijan-Pharm Serbest Ekonomik Bölgesi
Namangan Serbest Ekonomik Bölgesi;	
Sirdarya Serbest Ekonomik Bölgesi;	
Chirokchi Serbest Ekonomik Bölgesi;	

Tarım sektörü için serbest ekonomik bölgeler (SEB):	Turizm sektörü için serbest ekonomik bölgeler (SEB):
Balik Ishlab Chikaruvchi Serbest Ekonomik Bölgesi;	Charvak Serbest Turizm Bölgesi.
Bukhoro-agro Serbest Ekonomik Bölgesi;	

Şirketler hukuku - ticari tüzel kişiliklerin ana türleri

“TÜZEL KİŞİLİK” KAVRAMI

Özbekistan Cumhuriyeti mevzuatında, şirketin tüm organizasyon biçimlerine (temsilcilik ve şubeler hariç) uygulanabilecek genel kuralları tanımlayan “tüzel kişilik” kavramı yer almaktadır. Medeni Kanunda, ayrı bir mülke, ekonomik veya operasyonel yönetimine sahip olan ve bu mülkle ilgili yükümlülüklerinden sorumlu olan, kendi adına mülk ve kişisel mülkiyet dışı haklar edinebilen ve kullanabilen, yükümlülükler üstlenebilen, mahkemede davacı veya davalı rolünü üstlenen herhangi bir kuruluş tüzel kişi olarak tanımlanır.

Tüzel kişiler devlet kaydına tabidir ve bir tüzel kişinin yasal adresi (konumu), kurucu belgeler tarafından aksi belirtilmedikçe, devlet kaydının yapıldığı yere göre belirlenir. Ayrıca, yabancı tüzel kişilerin yasal bir adrese sahip olması ve bu nedenle kayıt sonrası prosedürü yerine getirmek için bir ofis kiralaması gerekir.

Özbekistan'da faaliyet göstermek isteyen yabancı yatırımcılar bunu, yabancı şirketler aracılığıyla hareket ederek (ve gerekirse daimi vergi dairelerine bildirimde bulunarak), yabancı tüzel kişilerin temsilciliklerini veya şubelerini açarak veya Özbekistan'da tüzel kişilikler oluşturarak yapabilirler.

Özbekistan Cumhuriyeti mevzuatına göre oluşturulabilen ticari tüzel kişiliklerin ana türleri aşağıdaki gibidir:

- anonim şirket;
- limited şirket veya ek sorumluluk şirketleri;
- tam veya sınırlı ortaklık;
- aile işletmeleri;
- özel işletmeler;
- bireysel girişimciler;
- temsilcilikler ve şubeler.

ÖNERİLERİMİZ

Uzun yılların getirmiş olduğu iş tecrübemize dayanarak şunu söyleyebiliriz ki, yabancı yatırımcıların genellikle bir limited şirket (bundan sonra “LLC” olarak anılacaktır) şeklindeki bir işletme olarak kaydolmaları gerekiyor. LLC, yabancı yatırımcılar için en uygun şirket türüdür. Anonim şirketin aksine, bu tür şirketlerin basit başvuru gereklilikleri, basit kurumsal yönetim yapısının olması ve sıkı devlet kontrolünün olmaması gibi çeşitli avantajları vardır. Bu nedenle, yatırımcılar genellikle bir işletmeyi anonim şirket veya LLC şeklinde tescil etmeyi tercih ederler.

LIMITED ŞİRKETLER VE LIMITED ORTAKLIKLAR

Bu bölümde, (yabancı) tüzel kişilerin bağımsız alt şubelerinin tescilinin özelliklerini inceleyeceğiz.

Limited şirket (bundan böyle LLC olarak anılacaktır), kuruluş sermayesi hisselerle bölünmüş bir veya daha fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından oluşturulan bir şirkettir ve bu hisselerin değeri kuruluş belgeleri tarafından belirlenir. Bir anonim şirketin aksine, bir LLC'nin hisseleri menkul kıymet olarak tanımlanmamaktadır. İki veya daha fazla katılımcı tarafından kurulan bir LLC'nin kuruluş belgeleri, şirket kuruluş sözleşmesini ve ticaret sicil nizamnamesinden oluşur. LLC sadece bir kişi tarafından kurulmuşsa, LLC'nin kuruluş belgesi yalnızca ticaret sicil nizamnamesinden oluşur.

LLC kurucuları, şirketin yükümlülüklerinden sorumlu değildir ve şirketin faaliyetleriyle ilgili zarar riskini sadece kişisel katkılarının değerinde üstlenirler. Katkılarını tam olarak ödemeyen kurucular, ödenmesi gereken katkı değerinde yükümlülüklerinden müstereken ve müteselsilen sorumludur. Bir şirketin sorumluluğu, varlıklarının değeri ile sınırlıdır.

2019 yılından bu yana, kuruluş sermayesinin zorunlu asgari ücret talebi kalkmıştır. Bir şirketin kuruluş sermayesinin asgari ücreti, yalnızca lisans alması öngörülen alanlarda belirlenmiştir. Yasal fon, tescil gününden itibaren bir yıl içinde tamamen oluşturulmalıdır.

Limited şirket (Rus genel kurullarının da anonim şirketlerde olduğu gibi yılda en az bir kez toplanması gerekmektedir. Yönetim kurulunun yetkilerine şirketin faaliyetlerinin ana yönlerinin tanımlanmasının yanı sıra finansal sorunları çözme gibi konular dahildir. Şirketin mevcut faaliyetlerinin yönetimi, genel kurul toplantısında seçilen Direktör (Müdür) (münferiden yürütme organı) veya Yönetim Kurulu (toplu yürütme organı) tarafından gerçekleştirilir. Yönetim Kurulunun yetkileri şirketin kuruluş belgelerinde belirtilir. Şirketin (isteğe bağlı) bir Denetim Kurulu da olabiliyor.

Limited Ortaklık, değeri kuruluş belgelerinde belirlenen, kuruluş sermayesi paylara bölünen, bir veya daha fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulan bir şirkettir. LLC'de olduğu gibi, Limited Ortaklıkta hisseler menkul kıymet olarak ihraç edilemez. Limited Ortaklığın kuruluş belgeleri LLC belgeleri ile aynıdır – şirket kuruluş sözleşmesi ve Şirket Ana Sözleşmesi / veya yalnızca Şirket Ana Sözleşmesi (şirket sadece bir kişi tarafından kurulmuşsa).

Limited Ortaklık; LLC ile aynı kurumsal yapıya sahiptir. Temel farkı, katılımcıların sorumluluğundadır. Limited Ortaklık şirketi katılımcılarının LLC'lere kıyaslan daha geniş çapta yükümlülükleri vardır. LLC'den farklı olarak, Limited Ortaklık kurucuları, şirketin yükümlülüklerine ilişkin müşterek ve müteselsil sorumluluk taşırlar. Şirketin sorumluluk sınırı esas sözleşme ile sınırlandırılabilir. Katılımcılardan birinin iflas etmesi durumunda, şirketin kurucu belgelerinde aksi belirtilmedikçe, şirketin yükümlülüklerine ilişkin sorumluluk, katkıları oranında diğer katılımcılar arasında dağıtılır.

ŞİRKETİN KURULUŞ BELGELERİ

İki veya daha fazla kişi tarafından kurulan bir şirketin kuruluş belgeleri esas Kuruluş Sözleşmesi ve şirketin Ana Sözleşmesinden oluşur. Şirket sadece bir kişi tarafından kurulmuşsa, kuruluş belgesi sadece şirket Ana Sözleşmesinden oluşur. Kuruluş sözleşmesi ve şirket Ana Sözleşmesi arasında bir uyumsuzluğun olması durumunda, şirket Ana Sözleşmesi esas alınır. Katılımcılar arasında, şirketin kuruluş prosedürünü ve yasaların öngördüğü diğer bilgileri belirleyen bir mutabakat imzalanır. Şirket Ana Sözleşmesi, katılımcıların üzerinde mutabık kaldığı belirli bilgileri ve yasalara aykırı olmayan diğer hükümleri de içerir.

ŞİRKETLERİN TEMSİLCİLİKLERİ VE ŞUBELERİ

Yabancı şirketlerin temsilcilikleri ayrı bir tüzel kişilik olarak kabul edilmez. Temsilcilik, işyeri olarak kayıtlı olan yabancı havayollarının temsilcilikleri hariç olmak üzere, ekonomik veya diğer ticari faaliyetlerde bulunmayan bir tüzel kişiliğin ayrı alt bölümüdür.

Temsilcilik, ana şirket tarafından onaylanan Temsilcilik Nizamnamesine istinaden faaliyet gösterir. Temsilciliği, yabancı şirketin vekaletnamesine ve kendi yetkilerinin belirlendiği Temsilcilik Nizamnamesine göre hareket eden temsilcilik başkanı yönetir. Yerel tüzel kişilerin temsilcilikleri akreditasyon veya tescil gerektirmese de, yabancı bir tüzel kişiliğin temsilciliği Özbekistan Cumhuriyeti Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı nezdinde akreditasyona tabidir. Bir yabancı ticari kuruluşun Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki temsilciliklerinin akreditasyon ve faaliyetlerine ilişkin prosedür, 23 Ekim 2000 tarihli ve 410 nolu Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenir. Temsilcilik akreditasyonu için devlet ücreti 1 Ocak 2012'den itibaren 1.200 ABD doları olarak belirlenmiştir. Genellikle akreditasyon 1 yıllık bir süre için yapılır, uygulamada ise 3 yıla kadar akreditasyon mümkündür.

Şube, tüzel kişiliğin gelir getiren girişimcilik faaliyetleri de dahil olmak üzere faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını gerçekleştirebilen ayrı bir alt bölümüdür. Temsilcilik gibi şirketlerin şubeleri de şubenin kapsamını belirleyen düzenlemeler temelinde faaliyet gösterir. Yerel bir tüzel kişilik şubesinin tescil edilmesi zorunlu olmamakla birlikte, yabancı bir tüzel kişinin şubesi, esasen yabancı iştirakli bir şirket ile aynı şekilde oluşturulur ve aynı tescil işlemlerine tabidir.

BANKA HESAPLARININ AÇILMASI

Yeni tescil edilen tüzel kişilik ve tüzel kişiliklerin alt bölümleri, parasal işlemleri gerçekleştirebilmeleri adına herhangi bir yerel ticari bankadan bir hesap açmalıdır. Özbek bankaları genellikle potansiyel müşterilerinden yabancı bir kurucunun kurumsal belgelerini (örneğin, Şirket Sözleşmesi, Tescil Belgesi, Nizamname vb.), ticaret sicilinden bir alıntı ve müşteri temsilcisinin adına bir vekaletname (hepsi noter tasdikli ve apostilli olmalı veya menşe ülkede tasdikli olmalıdır) ister. Bu tür belgeler, kural olarak, müşteriye incelemek (Know-Your-Client) veya müşterinin Özbekistan Cumhuriyeti'nin yolsuzlukla mücadele mevzuatına uygun olup olmadığını kontrol etmek için talep edilir.

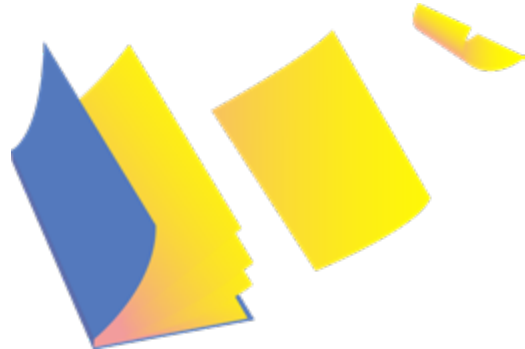
GENEL GEREKSİNİMLER

Temel gereksinim, şirkette bir Genel Müdürün (CEO) ve bir Muhasebe Müdürünün bulunmasıdır. Genel Müdür, vekaletname olmaksızın şirket adından faaliyet göstermeye yetkili kişi olup, şirketin yasal faaliyetlerini düzenlemekten tamamen sorumludur.

ŞİRKET YÖNETİCİLERİ VE ŞİRKET YETKİLİLERİ RÖLÜNÜ ÜSTLENEN YABANCI UYRUKLU KİŞİLER

Yöneticiler ve yetkili kişiler de dâhil olmak üzere, yerel bir şirket için çalışan yabancı uyruklu bir kişi, fiili istihdamdan önce ülkede çalışmasına izin veren bir onay almalıdır. Yabancıların çalışma izni almaları ortalama bir ay sürer. Yerel çalışma mevzuatına istinaden, bu süreç şirket tarafından yerel muhaceret dairesine gereken belgelerin teslim edilmesiyle başlatılmalıdır.

Yabancı uyruklu vatandaşların istihdamı İş Hukuku bölümünde açıklanmıştır.

İş Kanunu (1995), Özbekistan'da çalışma ilişkilerini düzenleyen anayasal düzenleme olarak tanımlanır

Kanunun 75-ci maddesine uygun olarak, bir iş sözleşmesi:

1. belirsiz bir süre için;
2. beş yıldan fazla olmamak üzere, belirli bir süre için;
3. belirli işlerin gerçekleştirme süresi için yapılır.

İş sözleşmesinde geçerlilik süresi belirtilmemişse, sözleşme belirsiz bir süre için yapılmış sayılır.

ASGARI ÜCRET

Özbekistan İş Kanunu'na göre ücretler kanunla belirlenen asgari ücretten düşük olamaz. Asgari ücret, vergiler, harçlar, zorunlu ödemeler ve sosyal yardımların hesaplanması için belirlenir. Asgari ücret Cumhurbaşkanı Kararları ile periyodik olarak belirlenip, 1 Şubat 2021'den itibaren 747.300 Özbek Sum'udur (yaklaşık 70 ABD doları).

ÇALIŞANLARA ÜCRETLERİN ÖDENMESİ

Ücretlendirme koşulları, Toplu Sözleşme veya diğer yerel normatif düzenlemelerde belirlenir ve her yarım ayda bir defadan az olamaz. İstisnai durumlarda, belirli işçi kategorileri için Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti ücretlerin ödenmesi için başka şartlar belirleyebilir.

Özbekistan'daki maaşlar yalnızca Özbek ulusal para birimi olan "sum" cinsinden ödenebilir, yabancı uyruklu işçilerin hesabına yatırılacak maaşlar istisnadır.

ÇALIŞMA SAATLERİ

İş Kanunu'nun 115-ci maddesine uygun olarak, bir çalışanın normal çalışma süresi haftada 40 saati geçmemelidir. Altı günlük çalışma haftasında, günlük mesai saatleri 7 saati ve beş günlük bir çalışma haftasında - 8 saati aşamaz. Dinlenme molası, iş günü başına en az bir saat olarak belirlenmiştir.

Tatil (çalışma dışı) günlerinin arifesinde günlük mesai (vardiya) süresi tüm çalışanlar için en az 1 saat azaltılır.

Bazı durumlarda, 12 saate varan bir iş vardiyası öngörülebilir. Aynı zamanda mevzuata göre, işverenden fazla mesai saatleri için ek ücretin ödenmesini talep edilebilir.

İş sözleşmesinde belirli bir deneme süresi sağlanabilir. Deneme süresi en çok 3 ay olabilir. Taraflardan her biri deneme süresinin bitiminden 3 gün önce diğer tarafa yazılı olarak bildirerek iş sözleşmesini feshetme hakkına sahiptir.

ÜCRETİ İZİN

Tüm çalışanlara en az 15 iş günü olarak yıllık ücretli izin hakkı sağlanır. Her çalışan, altı aylık sürekli çalışmanın ardından yıllık ücretli izin hakkını kazanır.

Belirli kategorilerdeki çalışanlara (18 yaşın altındaki kişiler, I. ve II. Grup engelliler ve yasaların öngördüğü diğer işçi kategorileri için) otuz takvim günü yıllık izin sağlanır

İş sözleşmesinin feshi halinde, çalışana kullanılmayan tüm yıllık izinleri için tazminat ödenir.

İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ

Batı Avrupa standartlarına göre Özbekistan'da bir çalışanı işten çıkarmak epeyce zordur. Çünkü "isteğe göre işe alma" kavramı yoktur. Bir çalışan, yalnızca İş Kanunu'nda belirtilen belirli nedenlerle işten çıkarılır.

İşten çıkarma prosedürleri oldukça karmaşık ve zaman alıcıdır. İşverenler çoğunlukla, çalışan ile karşılıklı (yazılı) bir anlaşma yapıp, iş sözleşmesi feshi meselesini çözerler. Özbekistan İş Kanunu'nun 97-ci maddesine göre, işveren ve çalışan, iş ilişkisini herhangi bir zamanda sona erdirmeyi kabul edebilir ve iş ilişkisinin sona erme tarihi olarak herhangi bir tarihi seçebilir. Taraflar arasında karşılıklı anlaşmaya dayalı iş sözleşmesinin feshi kıyasla kolaydır. İş sözleşmesinin bu şekilde feshi işveren için en cazip olanıdır.

Bu temelde işe son vermek için herhangi bir tebellüğ süresi talep edilmez. İşveren kanunen işçiye herhangi bir kıdem tazminatı ödemekle yükümlü olmayacaksa da, taraflar bu fesih için işverenin işçiye belirli bir miktar tazminat ödemesini kararlaştırabilirler.

Sürelî iş sözleşmesi, belirli süresinin sona ermesiyle feshedilmiş sayılır. Sürenin bitiminden sonra iş ilişkisi devam ederse ve taraflardan hiçbiri bir hafta içinde feshi gerektirmese, iş sözleşmesi süresiz olarak uzatılmış sayılır.

Çalışanın bulunmadığı süre için yapılan iş sözleşmesi, çalışanın işe döndüğü günden itibaren sona erer.

İş (pozisyonu) korunan çalışanın devamsızlık süresi içinde akdedilen iş sözleşmesi, çalışanın görevine döndüğü günden itibaren feshedilir. İşveren, belirli veya belirsiz süreli iş sözleşmenin feshinden iki ay önce bildirimde bulunmakla yükümlüdür, kendi tarafından çalışan da bildirim alındığına dair bir alındıbelgesini imzalamalıdır. Bu süre ancak çalışanın rızası ile kısaltılabilir. İşverenin inisiyatifiyle belirsiz süreli veya belirli süreli iş sözleşmesinin süresi dolmadan önce feshi makul gerekçelere sahip olmalıdır. İş sözleşmesini feshine şunlar esas olabilir:

1. İşletmedeki teknolojik ve üretim süreci değişiklikleri, üretim ve emek organizasyonundaki değişiklikler, çalışan sayısında veya işin niteliğinde bir değişikliğe yol açan iş hacminde azalma veya işletmenin tasfiyesi;
2. çalışanın niteliklerinin yetersizliği veya sağlık durumunun yapılan işle tutarsızlığı;
3. çalışan tarafından görevlerinin sürekli olarak ihlali Çalışma görevlerinin sistematik ihlali, çalışanın disipline veya mali sorumluluğa getirildiği günden itibaren bir yıl içinde bir çalışan tarafından tekrarlanan bir disiplin suçunun komisyonu veya çalışma ile ilgili yasal ve diğer normatif düzenlemeler tarafından sağlanan tedbirlerin uygulanmasıdır.

4. çalışanın iş görevlerinin bir kerelik ciddi ihlali. Çalışanın iş sözleşmesinin feshi ile izlenebilecek takip edilebilecek bir kerelik ciddi ihlallerin listesi (1) dahili çalışma düzenlemeleri; (2) işletme sahibi ile yönetici arasında akdedilen iş sözleşmesi; (3) belirli işçi kategorileri ile ilgili düzenlemeler ve disiplin nizamnameler ile belirlenir.

Çalışanın ihlalinin ağır nitelikte olup olmadığına, her özel durum için, suçun ağırlığına ve bu ihlalin neden olduğu veya yol açabileceği sonuçlara göre karar verilir;

5. yarı zamanlı çalışan olmayan başka bir çalışanın işe alınması nedeniyle yarı zamanlı çalışan işçilerle iş sözleşmesinin feshi ve ayrıca çalışma koşulları nedeniyle yarı zamanlı işin durdurulması nedeniyle;
6. işletmenin devredimesi ve sahibinin değişmesinden dolayı, işletmenin devredildiği tarihten itibaren üç ay içinde işletmenin yönetici müdürü: müdür yardımcısı ve baş muhasebeci ile iş sözleşmesinin feshi.

Çalışanlar, bir işverene karşı haksız fesih veya çalışma haklarının diğer ihlalleri nedeniyle dava açma hakkı da dahil olmak üzere yasal haklarından feragat edemezler. Bu yönde herhangi bir anlaşma geçersizdir..

RESMİ TATILLER

Özbekistan mevzuatına göre aşağıdaki günler resmi tatil (çalışma dışı)günleridir:

- 1 Ocak - Yıl Başı;
- 8 Mart - Kadınlar Günü;
- 21 Mart - Nevruz Bayramı;
- 9 Mayıs - Anma ve Askeri Onur Günü;
- 1 Eylül - Bağımsızlık Günü;
- 1 Ekim - Öğretmenler ve Ustalar Günü;
- 8 Aralık - Özbekistan Anayasası Günü;
- Ramazan Bayramı'nın (Eid-al-Fitr) ilk günü;
- Kurban Bayramı'nın (Eid-al Adha) ilk günü.

Devlet Cumhurbaşkanı'nın Kararı ile ek resmi tatil günleri belirlenebilir.

YABANCI YATIRIMCININ ÖZBEKİSTAN'A ÇEKİLMESİ

Özbekistan'a istihdam için gelen yabancı uyruklu kişiler, ülkede çalışma hakkını veren çalışma iznini almalıdır. Çalışma iznini alabilmek için işverenin, devlet hizmetleri merkezlerine bizzat veya elektronik iletişim yoluyla başvuru yapması gerek. Çalışma izni, Özbekistan Cumhuriyeti İstihdam ve Çalışma İlişkileri Bakanlığı nezdindeki Dış Emek Göçü Ajansı tarafından verilir. Çalışma izni için başvurulan işveren Dış Emek Göçü Ajansı'na başvuruda bulunur ve çalışan ve işveren arasındaki taslak iş sözleşmesi, yabancı uyruklu kişi pasaportunun bir kopyası, HIV / AIDS enfeksiyonunun bulunmadığına dair sertifika vb. dahil olmak üzere gerekli belgeleri sunar.

Dış Emek Göçü Ajansı sunulan belgeleri inceler ve 3 haftadan 1 aya kadar olan bir süre içinde çalışma izni verilmesine veya reddine karar verir.

Çalışma iznini (lisansın) alma maliyeti, çalışanlar kategorisine bağlı olarak değişir:

- yüksek nitelikli uzmanların yanı sıra üniversitelerde ve Cumhurbaşkanlığı okullarında çalışmak isteyen öğretmenler için - 1 asgari ücret;
- nitelikli uzmanlar ve Özbekistan vatandaşları için - 2 asgari ücret;
- diğer yabancı vatandaşlar için - 30 asgari ücret.

Çalışma izni, iş sözleşmesinin süresi boyunca verilir, ancak 1 yıldan fazla olamaz. (Çin vatandaşları için 3 yıl) Sınırsız sayıda uzatma olasılığı var olup, ancak her durumda uzatma 1 yıldan fazla olamaz.

Ayrıca, yabancı uyruklu vatandaşlar, zorunlu kayıt ve bir kişinin kişisel kimlik numarasını (kişinin kişisel kimlik numarası) alma zorunluluğuna tabidir. 1 Temmuz 2021'den itibaren vergi mükellefi kimlik numarasının (Vergi mükellefi kimlik numarası) yerini alır ve tüm devlet, bankacılık, sosyal ve diğer hizmetlerin sağlanmasında kişilerin tek tanımlayıcısı olarak hareket eder (Daha fazla ayrıntı için “Gerçek kişilerin vergilendirilmesi hakkında” bölüme bakın).

Çalışma iznini alma şartı aşağıdakiler için gerekli değildir:

- Özbekistan Cumhuriyeti'nde yatırım sırasında taban hesaplanan değer en az 8.500 katı tutarında yatırım yapmış yabancı uyruklu vatandaşlar- - yatırım miktarı yıldan yıla değişir;
- yabancı devletlerin daimi misyonlarının çalışanları, uluslararası hükümetler arası kuruluşların ve akreditasyonu geçen yabancı devletlerin hükümet kuruluşlarının temsilcilikleri ile diplomatik statüye sahip diğer kişiler;
- Özbekistan Cumhuriyeti Turizm Geliştirme Devlet Komitesinin talebi üzerine turizm alanında çalışmak üzere üç aya kadar bir süre için işe alınan uzmanlar;
- üst düzey yöneticiler de dahil olmak üzere yabancı ve ortak girişimlerin kurucuları, üç aya kadar bir süre için

Özbekistan'da lisanslama

Bazı faaliyetler, yalnızca yetkili lisanslama makamları tarafından verilen özel lisans (ruhsat) temelinde gerçekleştirilebilir. Özellikle, aşağıdaki faaliyetler lisanslamaya tabidir:

- Tıbbi hizmet;
- Eczacılık;
- Köprü ve tünellerin tasarımı, yapımı, onarımı;
- Bankacılık / finansal hizmetler;
- Yüksek riskli ve potansiyel olarak tehlikeli tesislerin tasarımı, inşası ve işletilmesi.

Aynı zamanda, belirli faaliyet türleri lisanslı faaliyetler listesinden çıkarılmıştır. 1 Ocak 2021'den itibaren l aşağıdaki faaliyet türleri lisanslamayı gerektirmemektedir :

- Denetim faaliyetleri;
- Yatırım fonları faaliyetleri;
- Değerleme hizmetleri;
- Emlakçılık;
- Köprü ve tünellerin işletilmesine yönelik faaliyetler;
- Görsel-işitsel eserlerin, fonogramların ve bilgisayar programlarının çoğaltılmasına yönelik faaliyetler;
- Renkli kıymetli ve nadir taşların ve metallerin aranması ve çıkartılması;
- Şehir içi ve şehir dışı taşımacılık, uluslararası taşımacılık ve nakliye

Belirli türdeki faaliyetleri yürütme hakkı için lisanslar, geçerlilik süresi sınırlaması olmaksızın verilir. Belirli lisanslı faaliyet türleri ile ilgili olarak mevzuat, beş yıldan az olmamak üzere sınırlı bir lisans geçerlilik süresi belirleyebilir. 1 Ocak 2021'den itibaren, lisansların, ruhsatların kaydı ve bildirimlerin gönderilmesi için hizmetlerin sağlanması, "Lisans" özel bilgi sistemini kullanılarak elektronik ortamda çevrimiçi formatta gerçekleştirilmektedir.

Özbekistan'ın vergi mevzuatı

TÜZEL VE GERÇEK KİŞİLERE UYGULANAN VERGİLER

Özbekistan'nın vergi sistemi, Vergi Kanunu hükümlerine tabidir. 1 Ocak 2020'den itibaren Vergi Kanunu'nun önceki bir kanununun yerine başka bir Vergi Kanunu getirildi

Özbekistan vergi mevzuatının bir özelliği, vergi oranlarının Vergi Kanunu tarafından değil, her yıl Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenmesidir. Bunun dışında, yasal düzenlemeler temelinde vergilerin hesaplanmasına ilişkin çeşitli listeler oluşturulur, örneğin basitleştirilmiş vergilendirmeye tabi faaliyetler listesi. Bu nedenle, ödenecek nihai miktar vergi mevzuatının önemli parçası olan diğer düzenleyici yasalara bağlıdır.

Özbekistan Devlet Vergi Komitesi, vergi sistemini yönetmekle, vergi mevzuatının uygulanmasına ilişkin açıklamalar yapmakla ve vergi mükelleflerine tavsiyelerde bulunmakla sorumlu hükümet organıdır. Taşkent, Karakalpakistan Cumhuriyeti ve 12 ilin ana vergi makam ve mercileri doğrudan Devlet Vergi Komitesi'ne tabidir. Her bir il, ilçe ve şehrin kendine ait yerel vergi müfettişlikleri de vardır.

Tüzel kişilerin vergi yükümlülüklerini yerine getirmek için, tüzel kişiliğin bulunduğu bölgenin (yasal adres boyunca) Devlet Vergi Müfettişliği nezdindeki yerel vergi dairelerinde kayıt olmaları gerekir. Bu yerel vergi daireleri, vergi toplamaktan ve vergi mükellefinin vergi kanunlarına uymasını sağlamaktan sorumludur.

Özbekistan Cumhuriyeti topraklarında aşağıdaki vergi ve harçlar belirlenmiştir:

- Katma Değer Vergisi (KDV);
- Özel Tüketim Vergisi (ÖTV);
- Gelir Vergisi;
- Kişisel Gelir Vergisi;
- Toprak Altı Kullanım Vergisi;
- Su Kaynakları Kullanım Vergisi;
- Emlak Vergisi;
- Arazi Kullanımı Vergisi;
- Sosyal Vergi.

2021 için ana vergi oranları aşağıdaki tutarlarda belirlenmiştir:

- KDV - %15;
- Gelir Vergisi - %15, belirli vergi mükellefi kategorileri için- %20;
- Kişisel Gelir Vergisi - %12;
- Tüzel Kişilerin Mülkiyet Vergisi - %2;
- Tarım Arazilerinin İntikal Vergisi - %0,95;

VERGİ TESCİLİ

Tüm tüzel kişiler, buldukları yerde ve ayrı alt bölümlerinin bulunduğu yerde vergi makamlarına tescile tabidir. Bir tüzel kişilik grubu, Özbekistan Cumhuriyeti topraklarında bulunan ayrı alt bölümler içeriyorsa, her bir ayrı alt bölümün bulunduğu yerdeki vergi dairelerinde kayıt yapılır.

Yabancı tüzel kişiliğin faaliyet gösterdiği yerde akredite bir şube ve (veya) temsilcilik aracılığıyla vergi dairelerine tescili, Özbekistan Cumhuriyeti Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı tarafından sağlanan bilgiler temelinde gerçekleştirilir.

Diğer durumlarda, yabancı tüzel kişiliğin tescili, Özbekistan Cumhuriyeti topraklarında faaliyetlerinin başladığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde vergi dairesine sunulan yazılı başvurusu temelinde gerçekleştirilir.

ÖZEL VERGİ REJİMLERİ

Belirli vergi mükellefi kategorileri için şu özel vergi rejimleri öngörülmüştür:

1. Ciro Vergisi;
2. Üretim paylaşım anlaşmalarına katılanların özel vergilendirilmesi;
3. Özel ekonomik bölgelerdeki ve belirli vergi mükellefi kategorilerindeki katılımcıların vergilendirilmesi.
4. Diğer vergi rejimleri, belirli vergilerden muafiyetleri, indirimli vergi oranlarını ve diğer vergi teşviklerini içerebilir.

CIRO VERGISI

Aşağıdakiler Ciro Vergisi mükellefi olarak kabul edilir:

1. Vergi dönemi (bir takvim yılı) için toplam geliri bir milyar Sum'u geçmeyen Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki tüzel kişiler;
2. Vergi dönemi için mal (hizmet) satışından elde edilen geliri yüz milyon Sum'u aşan, ancak bir milyar Sum'u geçmeyen bireysel girişimciler.

Ciro Vergisi, gelirlerine bakılmaksızın aşağıdaki vergi mükellefi kategorilerine uygulanmaz:

1. Özbekistan Cumhuriyeti gümrük sınırından mal ithal eden tüzel kişiler ve bireysel girişimciler;
2. Eksize edilen mallar (hizmetler) üreten tüzel kişiler ve (veya) minerallerin aranması ve çıkarılmasıyla uğraşan kişiler;
3. tüzel kişiler - tarım üreticileri, elli hektar veya daha fazla alana sahip sulandırılan tarım arazilerini işletiyorlarsa;
4. benzin, yakıt ve gaz satan tüzel kişiler;
5. şans oyunları faaliyetlerini yürüten tüzel kişiler
6. müteveli - basit ortaklık şirketinin işlerini yürütmekle görevlendirilen ortaklık üyesi - basit ortaklık sözleşmesi vb. çerçevesinde yürütülen faaliyetler için.

Ciro Vergisinin ödenmesi için vergi oranı faaliyet türüne göre belirlenir ve taban oran %4'tür.

FATURA

Mal (hizmet) satarken, girişimcilerin KDV iadeleri için gerekli olan faturaları düzenlemeleri gerekmektedir. Mevzuattaki son değişikliklere göre fatura elektronik olarak düzenlenir. Yerleşik durumlarda, örneğin vergi mükelleflerinin devlet sırlarıyla ilgili ticari işlemler yaptığı durumlarda, kağıt formlu fatura düzenlenmesine izin verilir.

Elektronik ortamda hizmet sunan yabancı tüzel kişiler için istisna oluşturulmuş olup, onlar fatura düzenleme yükümlülüğünden muafırlar.

Fatura kesin olarak belirlenmiş bir belgedir, faturanın şekli ve doldurma prosedürü Özbekistan Cumhuriyeti Devlet Vergi Komitesi tarafından onaylanır. Özbekistan Cumhuriyeti mevzuatına göre, vergi mükellefleri yıllık olarak istatistik ve diğer devlet kurumlarına finansal raporlar sunmakla yükümlüdür.

GERÇEK KİŞİLERİN VERGİLENDİRİLMESİ

Kişisel gelir vergisi mükellefleri (bundan böyle bu bölümde - vergi mükellefleri olarak anılacaktır) şunlardır:

- Gerçek kişiler - Özbekistan Cumhuriyeti'nde daimi ikamete kayıtlı kişiler;
- Gerçek kişiler - Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki kaynaklardan gelir elde eden Özbekistan Cumhuriyeti'nde ikamette bulunmayan kişiler.

Kişisel Gelir Vergisi oranı, kişinin Özbekistan yasalarına göre ikamet edip etmemesine bağlıdır. Vergi mukimleri , herhangi bir ardışık 12 aylık dönem boyunca ülkede fiilen toplam 183 takvim gününden fazla kalan kişiler olarak kabul edilir. Bir kişi, uzun vadeli bir iş sözleşmesi veya ikamet koşullarının yerine getirildiğini teyit eden başka bir belge sunması halinde, on iki aylık sürenin sona ermesinden önce Özbekistan Cumhuriyeti'nde vergi mukimi olarak tanınabilir. Böyle bir kişinin Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki fiili kalış süresi, kısa süreliğine (altı aydan az) tedavi veya eğitim için Özbekistan Cumhuriyeti toprakları dışına çıkış sebebiyle kesintiye uğramaz.

Özbekistan Cumhuriyeti mukimi için vergi oranı %12 olup temettü ve faiz %5 oranında vergilendirilir.

Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki gelir kaynağından elde edilen, Özbekistan Cumhuriyeti'nde ikamet etmeyen gerçek kişinin geliri aşağıda belirtilen oranlarda vergilendirilir:

- iş sözleşmeleri ve sivil nitelikteki sözleşmeler kapsamında elde edilen gelirler - %20
- temettü ve yüzdeler - %10;
- uluslararası taşımacılıkta taşımacılık hizmetlerinin sağlanmasından elde edilen gelirler (navlun geliri) - %6;

Kişisel Gelir Vergisi, Özbekistan vergi makamlarına ödenene kadar vergiyi kesmekle sorumlu olan vergi acentesi tarafından kesilir. İş sözleşmesi temelinde çalışan kişilerin Kişisel Gelir Vergisi, işveren tarafından kesilir.

ÇIFTE VERGILENDİRMEYİ ÖNLEMeye YÖNELİK ANLAŞMALAR

Ocak 2019 itibariyle Özbekistan'ın, 50'den fazla ülke ile çifte vergilendirmeyi önlemeye yönelik sözleşme ve anlaşması vardır. Almanya ile yapılan 7 Eylül 1999 tarihli çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmasına 14 Ekim 2014 tarihinde değişiklikler yapılmış olup, ek protokol eklenmiştir.

İşletmecinin piyasaya çıkmasından önce uluslararası vergi kanununun Özbekistan'daki uygulanması, deneyimli bir vergi danışmanı tarafından kontrol edilmelidir. Özbekistan'daki vergi makamlarının yerel uygulamaları dikkate alınmalıdır.

Özbekistan pazarındaki yatırım faaliyetlerinizin uygulanmasında size eşlik ederek, destek olmaktan mutluluk duyacağımızı ve olabilecek her türlü yasal ve vergisel sorularınızı yanıtlamaktan mutluluk duyacağımızı memnuniyetle iletiyoruz.

Avukatlar, Vergi danışmanları, Yönetim ve IT danışmanları ve denetçiler olarak, yaklaşık 50 ülkede 100'den fazla kendi ofisimizde temsil edilmekteyiz. Müvekkillerimiz dünya çapında 5.500'den fazla meslektaşımıza güvenmektedir.

Rödl & Partner'in hikayesi 1977 yılında tek kişilik bir ofis olarak Nürnberg'de kurulması ile başlamıştır. Her yerde uluslararası faal müşterilerimizin yanında olma hedefimiz, Orta ve Doğu Avrupa'da (1991'den itibaren) ilk kendi şubelerimizin kurulmasını gerektirdi. Asya pazarına (1994'ten itibaren) yapılan giriş, önemli lokasyonlar olan Batı ve Kuzey Avrupa'da (1998'den itibaren), ABD'de (2000'den itibaren), Güney Amerika'da (2005'ten itibaren) ve Afrika'da (2008'den itibaren) ofislerin açılmasını beraberinde getirdi.

Rödl & Partner olarak başarımız her zaman Alman müşterilerimizin başarısına dayanmaktadır: Rödl & Partner, müşterilerinin faaliyette buldukları yerlerde var olmayı amaçlamaktadır. Bilinen franchise sistemlerine veya hizmet ağı gruplarına katılmak yerine, kendi şubelerimizin olmasına ve uluslararası düzeyde doğrudan sıkı işbirliği içinde bulunan çalışma arkadaşlarımızın varlığına önem veriyor ve uluslararası uzmanlık gerektiren hizmet ağını tek bir elden sunabilmekteyiz.

Girişimcilik ruhundan etkilenmiş olan anlayışımızı diğer birçok şirketlerin yanında özellikle kişisel danışmalığa özel önem veren Aile Şirketleri ile paylaşmaktayız. Kişisel hizmete değer veriyorsunuz ve yanınızda eşit düzeyde bir danışmana sahip olmaktan mutluluk duyuyorsunuz.

Rödl & Partner olarak bizi diğer şirketlerden farklı kılan en temel özelliğimiz „Müşteri Sorumlusu“ prensibini benimsemiş olmamızdır. Müşterilerimizin daimi bir irtibat kişisi vardır. Müşteri Sorumlusu Rödl & Partner tarafından sunulan tüm hizmetlerin müşteriye en optimal şekilde ulaşmasını sağlar. Sürekli ulaşılabilir durumda olan Müşteri Sorumlusu müşterinin hizmet ihtiyaçlarını tespit eder ve çözüme kavuşturulması gereken tüm hususları tespit eder. Kritik durumlarda doğal olarak ana irtibat kişisi rolünü üstlenir.

Kurumsal felsefemiz ve benimsediğimiz güvene ve uzun vadeye dayalı hizmet anlayışımız bizi farklı kılmaktadır. Müşterilerimizin ihtiyaçları ve projeleri bireysel disiplinlerle sınırlı olmadığından, disiplinler arası düşününen tanınmış uzmanlara güveniyoruz. Yaklaşımımız, bireysel iş alanlarındaki yetkinlikleri temel alır ve bunları disiplinler arası ekiplerde sorunsuz bir şekilde bir araya getirir.

EŞSİZ KOMBİNASYON

Rödl & Partner hukukçuların, vergi danışmanlarının, muhasebecilerin, yönetim danışmanlarının ve denetçilerin yan yana çalıştıkları bir şirket değildir. Tüm uzmanlık alanlarında yakın bir şekilde bir arada çalışıyoruz. Pazarın ve müşterinin açısından bakarak proje ekiplerini en başarılı olacak ve müşterilerimizin hedeflerine ulaşacak şekilde oluşturuyoruz.

Sadece disiplinler üstü çalışmak, uluslararası olmak veya aile şirketlerine hizmet vermek bir farkındalık yaratmaz. Önemli olan kombinasyondur; dünya üzerindeki Alman şirketlerine bu şekilde kapsamlı, kararlı ve tutarlı hizmet veren şirketimizin ikinci bir örneği mevcut değildir.

Bizimle iletişime geçmek için

MICHAEL QUIRING
(İşletme ortağı – Avukat)
Orta Asya boyunca Genel Müdür
T: +7 727 355 1365
michael.quiring@roedl.com

TOJIDDIN TOYIROV
Senior Associate
Rödl & Partner Şirketinin Özbekistan'daki Temsilci Müdürü
T: +998 (91) 7930110
tojiddin.toyirov@roedl.com

USBEKISTAN

○ TASCHKENT

FE „Roedl And Partner“ LLC (MChJ)
BZ „GROSS PLAZA“, office 509
21A, T.Shevchenko str
Taschkent 100060

Bizi ziyaret edin!

www.roedl.de/usbekistan